SHRI JAGANNATH SANSKRIT VISHVAVIDYALAYA,

SHRI VIHAR, PURI-3

ACHARYA SYLLABUS –

IVth SEMESTER

Sahitya

FOURTH SEMESTER

Core Foundation

CF 5.4.16

षोडशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषय:	पूर्णाङ्का:	अङ्क-विभाजनम्	कालांश:	क्रेडिट्
16. Sahitya	C.F. 5.4.16	धर्मशास्त्रं शाङ्करवेदान्तश्च	100	80+20	60	05
		Unit – I – (क) धर्मस्रोतांसि (ख) आधुनिकयुगे धर्मशास्त्रस्योपयोगिता	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – (क) आचारविमर्श: (ख) व्यवहारविमर्श:	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – (क) प्रायश्चित्तविमर्श: (ख) श्राद्धविमर्श:	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – शाङ्करदर्शनम् (मूलत: ब्रह्मण: सिद्ध्यर्थमागमप्रणीतं यावत्)	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – शाङ्करदर्शनम् (अध्यासनिरूपणात् अध्यायसमााप्तिं यावत्)	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्था:-

१. धर्मशास्त्रस्येतिहास: (प्रथमभाग:), लेखक: प्रो. जयकृष्णमिश्र:, चौखम्बा संस्कृत सीरीज अफिस, वाराणसी

२. History of Dharmashastra (Ancient and Medieval Religious and civil Law), by Dr.P.V.Kane, Vol. III, B.O.R.I, Poona

३. The Dharmashastra : An Introductory Analysis , by Brajakishore Swain, Akshaya Prakashan, Delhi -110052

४. माधवाचार्यप्रणीत: सर्वदर्शनसंग्रह , प्रकाशक: -चौखम्बा विद्याभवनम्, वाराणसी

५. ମନୁସ୍ମୃତି ବା ମନୁସଂହିତା(ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ଗବେଷଣାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ ଓ ଅନୁକ୍ରମଣିକା ସମ୍ବଳିତ) ଡକ୍ଟର ବ୍ରଜକିଶୋର ସ୍ୱାଇଁ, ସଦ୍ ଗ୍ରନ୍ଥ ନିକେତନ, ଆନନ୍ଦବଜାର,ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର,ପୁରୀ।

६.संस्काराणां पर्यालोचनम् - लेखक: प्रो. जयकृष्णमिश्र:, पुरी, ओडिशा

७.मनुस्मृति:, (श्रीकुल्लूकभट्टप्रणीतमन्वर्थमुक्तावलीटीकासहिता) , चौखम्बा संस्कृत संस्थानम्, वाराणसी -२२१००१

******

Sahitya

FOURTH SEMESTER

Core Course

CC 5.4.17

सप्तदशपत्रम्

अष्टमपत्रम् प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
17. Sahitya	C.C. 5.4.17	ध्वन्यालोक: (तृतीयचतुर्थोद्योतौ)	100	80+20	60	05
		Unit – I – ध्वन्यालोकतृतीयोद्योतस्यादित: रसबन्धोक्तमौचित्यमित्यादिकारिकां यावत्।	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – तृतीयोद्योतस्य “विभावानुभाव” इत्यादिकारिकात: “विवक्षिते रसे लब्धप्रतिष्ठे तु विरोधिनाम्” इत्यादिकारिकां यावत् ।	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – तृतीयोद्योतस्य प्रसिद्धोऽपि प्रबन्धनामित्यादिकारिकातो व्यञ्जनानिरूपणान्त:।	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – तृतीयोद्योतस्य विमतिविषयाणामित्यादिकारिकात: अन्तं यावत्।	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – चतुर्थोद्योत: (सम्पूर्ण:)	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थाः-

१. ध्वन्यालोक: (सटीक:), लेखक - आनन्दवर्धन:, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

******

Sahitya
FOURTH SEMESTER
Core Course

CC 5.4.18

अष्टादशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषय:	पूर्णाङ्का:	अङ्क-विभाजनम्	कालां श:	क्रेडिट्
18. Sahitya	C.C. 5.4.18	व्यक्तिविवेक: (प्रथमो विमर्श:)	100	80+20	60	05
		Unit – I – प्रथमविमर्शारम्भत: शब्दार्थयो: उपसर्जनीकृतस्वार्थत्वखण्डनं यावत्। (न चास्य स्वार्थाभिधानमात्रपर्यवसित-सामर्थ्यस्य… अर्थस्यैव तदुपपत्तिसमर्थनात् इति यावत्।	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – व्यञ्जनाखण्डनत: आरभ्य (सर्व एव हि शाब्दो व्यवहार: साध्य: इत्यत:) अनुमेयार्थविषयकसाध्यसाधनभावान्तं यावत् (प्रयच्छतोच्चै: कुसुमानि मानिनी इति श्लोकान्तं यावत्)	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – रसादिरूपार्थे व्यङ्ग्य-व्यञ्जकभावस्य औपचारिकप्रयोगत: आरम्भ (यथा च वाक्यार्थविषये साध्यसाधनभावे साध्यसाधनप्रतीत्यो: इत्यत:) प्रतीयमानार्थस्य काव्यात्मत्वस्वीकारं यावत्। (केवलमात्रैवार्थस्योभयात्मन: सामान्येन … तेन य: काव्यस्य व्यवस्थित इति तत्रोचित: पाठ:) इति यावत्।	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – ध्वनिलक्षणे स्थितस्य 'वा' इति पदस्य खण्डनात् आरभ्य (किञ्चात्र वा शब्दो विकल्पार्थो वा स्यात् … इत्यत:) अनुमानेन लक्ष्यार्थबोध इति यावत् (किञ्चोपचारवृत्तौ शब्दस्य मा भूदतिप्रसङ्ग: तस्या: वाचकाश्रयत्वमसिद्धमेव इति यावत्)	16	10+3+3	12	01

		Unit – V – भक्तिध्वन्यो: एकरूपतात: आरम्भ (य: सतत्त्वसमारोपस्तत्सम्बन्धनिबन्धन… इत्यत:) प्रथमविमर्शान्तं यावत्।	16	10+3+3	12	01
सहायकग्रन्था :- १. व्यक्तिविवेक: प्रथमो विमर्श: (सटीक:) - महिमभट्ट:, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ।						

******

Sahitya
FOURTH SEMESTER

CC 5.4.19

ऊनविंशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषय:	पूर्णाङ्का:	अङ्क-विभाजनम्	कालांश:	क्रेडिट्
19. Sahitya	C.C. 5.4.19	चम्पूरामायणं गीतगोविन्दञ्च	100	80+20	60	05
		Unit – I – चम्पूरामायणस्य आरण्यकाण्डस्य आरम्भत: ऊनविंशतितमश्लोकं यावत्।	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – चम्पूरामायणस्य आरण्यकाण्डस्य ऊनविंशतितमश्लोकपरत: काण्डान्तं यावत्।	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – गीतगोविन्दस्य प्रथमसर्ग:	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – गीतगोविन्दस्य द्वितीयसर्ग:	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – गीतगोविन्दस्य तृतीयसर्ग:	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्था:

१. चम्पूरामायणम् – भोजराजविरचितम्, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन वाराणसी।

२. चम्पूरामायण का साहित्यिक परिशीलन – लेखक करुणा श्रीवास्तव।

३. गीतगोविन्दम् (सटीकम्) – जयदेवविरचितम्, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

******

Sahitya
FOURTH SEMESTER

CE 5.4.20

विंशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
20. Sahitya	C.E. 5.4.20	शैवदर्शनम् (प्रत्यभिज्ञाहृदयम्), समकालीनदर्शनम् (विवेकानन्ददर्शनम्, अरविन्ददर्शनम्)	100	80+20	60	05
		Unit – I – प्रत्यभिज्ञाहृदयस्य १ सूत्रतः ७ सूत्रं यावत्।	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – प्रत्यभिज्ञाहृदयस्य ८ सूत्रतः १७ सूत्रं यावत्।	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – प्रत्यभिज्ञाहृदयस्य १८ सूत्रतः २० सूत्रं यावत्।	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – विवेकानन्ददर्शनम् (क) धर्मः कः? (ख) आत्मा, ईश्वरस्य।	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – अरविन्ददर्शनम् (क) पुनर्जन्म परलोकश्च (ख) कर्म अत्मा अमृतं च।	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थाः-

१. प्रत्यभिज्ञाहृदयम्- हिन्द्यनुवादव्याख्यासहितम्, लेखक- जयदेव सिंह, मोतिलाल बनारसीदास, वाराणसी, १९८३

२. The Life Devine, Book-2, Part-2 by Sri Aurobindo, Published by Sri Aurobindo Ashram, Pondichery.

******

VYAKARANA
FOURTH SEMESTER
Core Foundation

CF 5.4.4

षोडशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
16. Vyakarana	C.F. 5.4.5	धर्मशास्त्रं शाङ्करवेदान्तश्च	100	80+20	60	05
		Unit – I – (क) धर्मस्रोतांसि (ख) आधुनिकयुगे धर्मशास्त्रस्योपयोगिता	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – (क) आचारविमर्शः (ख) व्यवहारविमर्शः	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – (क) प्रायश्चितविमर्शः (ख) श्राद्धविमर्शः	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – शाङ्करदर्शनम् मूलतः ब्रह्मणः सिद्ध्यर्थभागमप्रणीतं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – अध्यासनिरूपणात् अध्यायसमाप्तिं यावत्	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थः-

१. धर्मशास्त्रस्येतिहासः (प्रथमभागः), प्रो.जयकृष्णमिश्रः, चौखम्बासंस्कृतसीरीजअफिस, वाराणसी ।
२. मनुस्मृति / ବା ମନୁସଂହିତା, ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ, ଡ. ବ୍ରଜକିଶୋରସ୍ୱାଇଁ, ଆନନ୍ଦ ବଜାର, ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର, ପୁରୀ ।
३. सर्वदर्शनसंग्रहः, माधवाचार्यः, चौखम्बाविद्याभवन, वाराणसी ।

******

VYAKARANA
FOURTH SEMESTER

CC 5.4.10

सप्तदशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषय:	पूर्णाङ्का:	अङ्क-विभाजनम्	कालांश:	क्रेडिट्
17. Vyakarana	C.C. 5.4.10	पतञ्जलिप्रणीतम्	100	80+20	60	05
		Unit – I – महाभाष्यस्य षष्ठाह्निकम् १. सर्वादीनि सर्वनामानि २. विभाषा दिक्समासे बहुब्रीही ३. न बहुव्रीही ४. तृतीया समासे ५. विभाषा जसि ६. पूर्वापरावरदक्षिणोत्तरापराधराणि व्यवस्थायामसंज्ञायाम् ७. स्वमज्ञातिधनाख्यायाम् ८. अन्तरं बहिर्योगोपसंव्यानयो:	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – महाभाष्यस्य षष्ठाह्निकम् १. स्वरादिनिपातमव्ययम् २. तद्धितश्चासर्वविभक्ति: ३. कृन्मेजन्त: ४. अव्ययीभावश्च ५. शि सर्वनामस्थानम् ६. सुडनपुंसकस्य ७. नवेति विभाषा	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – महाभाष्यस्य सप्तमाह्निकम् १. इग्यण: सम्प्रसारणम् २. आद्यन्तौ टकितै ३. मिंदचोऽन्त्यान्तपर: ४. एच इग्घ्रस्वादेशे ५. षष्ठी स्थानेयोगा	16	10+3+3	12	01

		Unit – IV – महाभाष्यस्य सप्तमाह्निकम् १. स्थानेऽन्तरतम: २. उरण्रपर: ३. अलोऽन्त्यस्य ४. ङिच्च ५. आदे: परस्य ६. अनेकाल्शित्सर्वस्य	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – महाभाष्यस्य नवमाह्निकम् १. अदर्शनं लोप: २. प्रत्ययस्य लुकश्लुलुप: ३. प्रत्ययलोपे प्रत्ययलक्षणम् ४. अलोऽन्त्यात्पूर्व उपधा ५. तपरस्तत्कालस्य ६. आदिरन्त्येन सहेता	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्था:

व्याकरणमहाभाष्यम्, श्रीमत्पतञ्जलिविरचितम्, प्रदीपोऽद्योतभावबोधिनीसहितम्, सम्पादक – जयशंकरलालत्रिपाठी, कृष्णदास अकादमी, वाराणसी- १९९८ ।
अन्यत्सर्वं पूर्ववत् ।

VYAKARANA
FOURTH SEMESTER

CC 5.4.11 **अष्टादशपत्रम्**

प्रश्नपत्रम्	**कोड**	**विषयः**	**पूर्णाङ्काः**	**अङ्क-विभाजनम्**	**कालांशः**	**क्रेडिट्**
18. Vyakarana	C.C. 5.4.11	परिभाषेन्दुशेखरः – नागेशभट्टकृतः (५९ परिभाषातः १३४ परिभाषां यावत्)	100	80+20	60	05
		Unit – I – बाधबीजकथनप्रकरणम् एकोनषष्ठितमपरिभाषातः एकसप्ततितमपरिभाषापर्यन्तम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – शेषार्थकथनप्रकरणम् द्विसप्ततितमपरिभाषातः नवतितमपरिभाषापर्यन्तम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – शेषार्थकथनप्रकरणम् एकनवतितमपरिभाषातः दशाधिकैकशततमपरिभाषापर्यन्तम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – शेषार्थकथनप्रकरणम् एकादशाधिकैकशततमपरिभाषातः चतुस्त्रिंशदधिकैकशततमपरिभाषां यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – परिभाषाकाराणां परिचयः	16	10+3+3	12	01
सहायकग्रन्थाः पूर्ववत् ।						

VYAKARANA
FOURTH SEMESTER

C.C. 5.4.12

नवदशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
19. Vyakarana	C.C. 5.4.12	वैयाकरणलघुमञ्जूषा – नागेशभट्टकृता	100	80+20	60	05
		Unit – I – शक्तिप्रकरणम् मूलतः तादात्म्यस्वरूपनिरूपणं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – शक्तिपिरूपणम् अपभ्रंशेऽपि शक्तिः इत्यतः शक्तितात्पर्य-निर्णायकनिरूपणं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – (क) लक्षणाप्रकरणम् (ख) व्यञ्जनाप्रकरणम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – स्फोटप्रकरणम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – (क) आकाङ्क्षानिरूपणम् (ख) योग्यतानिरूपणम् (ग) आसत्तिनिरूपणम् (घ) तात्पर्य्यनिरूपणम्	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थाः

१. व्याकरणलघुमञ्जूषा – नागेशभट्ट, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशन, वाराणसी ।

२. व्याकरणलघुमञ्जूषा – नागेशभट्ट, सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयप्रकाशन, वाराणसी ।

VYAKARANA
FOURTH SEMESTER

O.E. 5.4.2

विंशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषय:	पूर्णाङ्का:	अङ्क-विभाजनम्	कालांश:	क्रेडिट्
20. Vyakarana	O.E. 5.4.2	श्रीमद्गदाधरभट्टाचार्य विरचित: व्युत्पत्तिवाद: प्रथमाकारके अभेदान्वयमात्रम्	100	80+20	60	05
		Unit – I – नीलो घट इत्यत्र अभेदान्वयबोधप्रक्रिया	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – कोऽभेद इति विचार:	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – "स्तोकं पचति" इत्यादौ अन्वयप्रकार:	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – घटो घट इत्यत्राभेदान्वय: संभवति न वेति विचार:	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – अभेदान्वयसिद्धान्त:	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्था:

१. व्युत्पत्तिवाद:, श्रीमद्गदाधरभट्टाचार्यप्रणीत: आदर्श व्याख्यासहित:, वाणीविलासप्रकाशन, वाराणसी

२. व्युत्पत्तिवाद:, तत्त्वबोधिनीभाषाभाष्यालंकृत: (हरिनारायणतिवारी), चौखम्बाविद्याभवन, वाराणसी, २००५।

३. व्युत्पत्तिवाद: – गुढार्थतत्वालोकसहित:, कृष्णदास अकादमी, वाराणसी, २००१ ।

४. व्युत्पत्तिवाद: – सुनन्दाहिन्दीटीकाविभूषित: (डा.सच्चिदानन्दमिश्र:) भारतीयविद्याप्रकाशन, वाराणसी, २००१ ।

५. व्युत्पत्तिवाद का समीक्षात्मकध्ययन (प्रथमाकारक) डॉ. गोपालमिश्र:, राजस्थानी ग्रन्थागार, जोधपुर-२००२ ।

६. व्युत्पत्तिवाद: – कृष्णंभट्टी – भूढार्थतत्वालोक - आदर्श - जया – दीपिका- प्रकाश – शास्त्रार्थकलाव्याख्याभि: समलंकृत: (प्रथमभाग:), सम्पादक:, अच्युदानन्ददाश:, न्यू भारतीय बुक् कारपोरेषन्, दिल्ली, २००४ ।

७. व्युत्पत्तिवाद: – श्रीमद्गदाधरभट्टाचार्यप्रणीत:, डॉ.वैद्यनाथझाप्रणीतेन्दुकलाहिन्दीव्याख्यासहित:, हंसा प्रकाशन, जयपुर, २००१ ।

Jyotirvijnan
FOURTH SEMESTER

CF 5.4.4

षोडशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
16. Jyotirvijnan	C.F. 5.4.4	धर्मशास्त्रं शाङ्करवेदान्तश्च	100	80+20	60	05
		Unit – I – (क) धर्मस्रोतांसि (ख) आधुनिकयुगे धर्मशास्त्रस्योपयोगिता	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – (क) आचारविमर्शः (ख) व्यवहारविमर्शः	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – (क) प्रायश्चित्तविमर्शः (ख) श्राद्धविमर्शः	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – शाङ्करदर्शनम् (मूलतः ब्रह्मणः सिद्ध्यर्थमागमप्रणीतं यावत्)	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – शाङ्करदर्शनम् (अध्यासनिरूपणात् अध्यायसमाप्तिं यावत्)	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थाः-

१. धर्मशास्त्रस्येतिहासः (प्रथमभागः), लेखकः प्रो. जयकृष्णमिश्रः, चौखम्बा संस्कृत सीरीज अफिस, वाराणसी

२. History of Dharmashastra (Ancient and Medieval Religious and civil Law), by Dr.P.V.Kane, Vol. III, B.O.R.I, Poona

३. The Dharmashastra : An Introductory Analysis , by Brajakishore Swain, Akshaya Prakashan, Delhi -110052

४. माधवाचार्यप्रणीतः सर्वदर्शनसंग्रह , प्रकाशकः -चौखम्बा विद्याभवनम्, वाराणसी

५. ମନୁସ୍ମୃତି ବା ମନୁସଂହିତା(ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ଗବେଷଣାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ ଓ ଅନୁକ୍ରମଣିକା ସମ୍ବଳିତ) ଡକ୍ଟର ବ୍ରଜକିଶୋର ସ୍ୱାଇଁ, ସଦ୍ ଗ୍ରନ୍ଥ ନିକେତନ, ଆନନ୍ଦବଜାର,ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର,ପୁରୀ।

६.संस्काराणां पर्यालोचनम् - लेखकः प्रो. जयकृष्णमिश्रः, पुरी, ओडिशा

७.मनुस्मृतिः, (श्रीकुल्लूकभट्टप्रणीतमन्वर्थमुक्तावलीटीकासहिता) , चौखम्बा संस्कृत संस्थानम्, वाराणसी -२२१००१

******

Jyotirvijnan
FOURTH SEMESTER

C.C. 5.4.10

सप्तदशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
17. Jyotirvijnan	C.C. 5.4.10	अष्टकवर्गविचार:	100	80+20	60	05
		Unit – I – ग्रहाणाम् अष्टकवर्गचक्रनिर्माणम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – (क) बिन्दुरेखयोर्मध्ये शुभाशुभत्वग्रहणम् (ख) विभिन्नभावराशिसम्बन्धिविन्दो: रेखाया: वा तुलनात्मकमध्ययनम् । (ग) भावभावेशानुरोधेन विन्दो: रेखाया: वा फलम् ।	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – (क) राहुलग्नयोरष्टकवर्गचक्रनिर्माणम् एतयोरष्टकवर्गफलविचारे उपयोग: (ख) त्रिकोणशोधनप्रकार: (ग) एकाधिपत्यशोधनम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – (क) अष्टकवर्गस्य विस्तृताध्ययनम् (ख) पिण्डानयनम् (ग) अष्टकवर्गायु: साधनम् (जातकपारिजातपाराशरमतेन) (घ) इदम् अष्टकवर्गजमायु: कस्य जातकस्य कृते ग्रहणीयम् ।	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – (क) अष्टकवर्गफलाध्याय: (ख) महाष्टक-समुदायाष्टकवर्गप्रकार: (ग) अष्टकवर्गे विवादस्पदस्य विषया:	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्था:

१. बृहत्पाराशरहोराशास्त्रम् ।

२. जाातकपारिजातम्।

३. Dates of destios – Applications of Astakaberga Vinaya Aditya.

४. Astakabarga System of Preditinus – Dr. B.V. Raman.

५. Digital Astrology – Richard House.

६. अष्टकवर्गमहानिबन्धः – डा. सुरेशचन्द्रमिश्र:

Jyotirvijnan
FOURTH SEMESTER

C.C. 5.4.11

अष्टादशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
18. Jyotirvijnan	C.C. 5.4.11	(क) नरपतिजयचर्यास्वरोदयः (ख) भावकुतूहलम्	100	80+20	60	05
		Unit – I – मात्रास्वरः, वर्णस्वरः, ग्रहस्वरः,जीवस्वरः, राशिश्वरः, नक्षत्रस्वरः, पिण्डस्वरः, योगस्वरः, स्वराणाम् अवस्था, तेषां फलानि च ।	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – हंसचारः	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – सर्वतोभद्रचक्रप्रकरणम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – (क) पित्राद्यरिष्टविचारः । (ग) पुत्रभावविचारः । (ग) ग्रहाणां शयनादिद्वादशावस्थाविचारः ।	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – (क) सप्तमस्थप्रत्येकग्रहफलम् । (ख) वैधव्ययोगाः । (ग) मारकविचारः । (घ) ग्रहाणां गर्वितादिभावाध्यायः ।	16	10+3+3	12	01

<u>सहायकग्रन्थाः</u>

१. नरपतिजयचर्यास्वरोदयः ।

२. भावकुतूहलम् ।

Jyotirvijnan

FOURTH SEMESTER

C.C. 5.4.12.

एकोनविंशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
19. Jyotirvijnan	C.C. 5.4.12	प्रयोगिकज्योतिषम् (मौखिकम्)	100	80+20	60	05
		Unit – I – शंकुयन्त्रम्, तुरीययन्त्रम्, भित्तियमन्त्रम्, सम्राटयन्त्रम्, नवीनदुरदर्शनञ्च (Use of observatory Computer System)	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – Horoscope Preparation Solution of Astrological Problem, Computation time local standards international.	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – Computer application in Jyotirvijnan	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – Palm reading	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – Astronomical Calculating	16	10+3+3	12	01

Jyotirvijnan

FOURTH SEMESTER

C.C. 5.4.12.

विंशतिपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
20. Jyotirvijnan	CC 5.4.12	यज्ञतत्त्वप्रकाशः	100	80 + 20	60	05
		Unit I- अग्न्याधानतः आरभ्य दर्शपौर्णमासयागान्तं यावत्	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit II- पिण्डपितृयज्ञतः आरभ्य आग्रयणेष्टिं यावत्	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit III- सोमयागनिरूपणम्	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit IV- चयनतः आरभ्य राजसूययागान्तं यावत्	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit V- अश्वमेधयागतः आरभ्य महाव्रतनिरूपणं यावत्	16	10 + 3 + 3	12	01

सहायकग्रन्थाः

1. यज्ञतत्त्वप्रकाशः महामहोपाध्यायश्रीचिन्नास्वामिशास्त्रिपादैः विरचितः, सम्पादकः पी. एन्. पट्टाभिरामशास्त्री, मोतीलाल बनारसीदास, बंगलो रोड, जवाहर नगर, दिल्ली 110007 ।
2. अश्वमेधविवेकः, डा. दिवाकरमहापात्रः, नाग पब्लिशर्स, 11A, U.A. , Jawahar Nagar, Delhi 110007.
3. यज्ञतत्त्वविमर्शः, डा. मितालीदेव, सम्पूर्णानन्द-संस्कृत-विश्वविद्यालयः, वाराणसी ।
4. ब्राह्मण ग्रन्थों में दर्शपूर्णमासयाग (ब्राह्मणग्रन्थेषु दर्शपूर्णमासयागः), डा. उमेश प्रसाद दाश, राष्ट्रीय संस्कृत संस्थान, नई दिल्ली के अनुदान सहायता से प्रकाशित ।
5. यज्ञपात्रपरिचयः, मुख्यसम्पादकः – प्रो. हरेकृष्णशतपथी, सम्पादकः – आचार्यः श्रीपादसत्यनारायणमूर्त्तिः, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, तिरुपतिः 517507 ।
6. वैदिक यज्ञ संस्था और वेद विज्ञान, संपादक – प्रो. ओम् प्रकाश पाण्डेय, महर्षि सान्दीपनि राष्ट्रिय वेदविद्या प्रतिष्ठान, प्राधिकरण भवन, भरतपुरी, उज्जैन 456010 ।
7. *The Pravargya* (An Ancient Indian Iconic Ritual described and annotated), J. A. B. Buitenan, Deccan College, Postgraduate and Research Institute, Poona.

NYAYA
FOURTH SEMESTER
Core Foundation

CF 5.4.4

षोडशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषय:	पूर्णाङ्का:	अङ्क-विभाजनम्	कालांश:	क्रेडिट्
16. Nyaya	C.F. 5.4.4	धर्मशास्त्रं शाङ्करवेदान्तश्च	100	80+20	60	05
		Unit – I – (क) धर्मस्रोतांसि (ख) आधुनिकयुगे धर्मशास्त्रस्योपयोगिता	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – (क) आचारविमर्श: (ख) व्यवहारविमर्श:	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – (क) प्रायश्चित्तविमर्श: (ख) श्राद्धविमर्श:	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – शाङ्करदर्शनम् (मूलत: ब्रह्मण: सिद्ध्यर्थमागमप्रणीतं यावत्)	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – शाङ्करदर्शनम् (अध्यासनिरूपणात् अध्यायसमाप्तिं यावत्)	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्था :-

१. धर्मशास्त्रस्येतिहास: (प्रथमभाग:), लेखक: प्रो. जयकृष्णमिश्र:, चौखम्बा संस्कृत सीरीज अफिस, वाराणसी

२. History of Dharmashastra (Ancient and Medieval Religious and civil Law), by Dr.P.V.Kane, Vol. III, B.O.R.I, Poona

३. The Dharmashastra : An Introductory Analysis , by Brajakishore Swain, Akshaya Prakashan, Delhi -110052

४. माधवाचार्यप्रणीत: सर्वदर्शनसंग्रह , प्रकाशक: -चौखम्बा विद्याभवनम्, वाराणसी

५. ମନୁସ୍ମୃତି ବା ମନୁସଂହିତା(ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ଗବେଷଣାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ ଓ ଅନୁକ୍ରମଣିକା ସମ୍ବଳିତ) ଡକ୍ଟର ବ୍ରଜକିଶୋର ସ୍ୱାଇଁ, ସଦ୍ ଗ୍ରନ୍ଥ ନିକେତନ, ଆନନ୍ଦବଜାର,ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର,ପୁରୀ।

६.संस्काराणां पर्यालोचनम् - लेखक: प्रो. जयकृष्णमिश्र:, पुरी, ओडिशा

७.मनुस्मृति:, (श्रीकुल्लूकभट्टप्रणीतमन्वर्थमुक्तावलीटीकासहिता) , चौखम्बा संस्कृत संस्थानम्, वाराणसी -२२१००१

******

NYAYA
FOURTH SEMESTER
सप्तदशपत्रम्

Core Course 5.3.10

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
17. Nyaya	C.C. 5.3.10	मुक्तिवादविचारः रचयिता- श्रीहरिरामतर्कवागीशः	100	80+20	60	05
		Unit – I – को नामापवर्ग इति विचारः।	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – आत्यान्तिकदु:खनिवृत्तेरपवर्गसाधनत्वम्।	16	10+3+3	12	01
		Unit – III आत्यान्तिकदु:खध्वंसो न मोक्ष इति मतोपन्यासः।	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – काशीमरणादीनां न साक्षात् मोक्षकारणता।	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – जीवात्मनः परमात्मनि लयः इति विचारः ।	16	10+3+3	12	01

<u>सहायकग्रन्थाः</u>

१) Muktibada Vicharah of Sri Harirama Tarkavagisa Editor: Jagadish Chandra Bhattacharya. प्राप्तिस्थानम्। Sanskrit College 2 Bankim Chattarjee Road, Kolkata-12.

२) मुक्तिवादविचारः- २००० (Introduction & Text) Dr. Kamalesh Mishra, S.J.S.V., Puri-3.

NYAYA
FOURTH SEMESTER
अष्टादशपत्रम्

Core Course 5.4.11

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
18. Nyaya	C.C. 5.4.11.	**शब्दार्थनिरुपणम्**	100	80+20	60	05
		Unit – I – पदार्थोद्देशप्रकरणम् (न्यायभाष्यम् (न्या.भा.१/१)	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – शब्दशक्तिपरीक्षाप्रकरणम् (न्यायभाष्यम्) (न्या.भा.१/२)	16	10+3+3	12	01
		Unit – III शब्दार्थसम्बन्धनिरुपणम् (न्यायमञ्जरी, आ.४)	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – (क) गवादिशब्दार्थविचारः (न्यायमञ्जरी, आ.५) (ख) वाच्यार्थवैविध्यम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – (क) सार्थकशब्दनिरुपणम् (ख) नामनिरुपणम् (ग) नामविभागः, (शब्दशक्तिप्रकाशिका- कारिका- ६,१३, १६)	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थाः -

Logic of Knowledge Base By. Prof. K.C.Dash Sri Satguru Publications (Indian Books Centre) 40/5 Shakti Nagar, New Delhi-110007, India.

NYAYA
FOURTH SEMESTER
उनविंशपत्रम्

Core Course 5.4.12

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
19. Nyaya	C.C. 5.4.12	**प्रथमाकारके अभेदान्वयमात्रम् मूलतः कृतं-पल्लवितेन इति यावत्**	100	80+20	60	05
		Unit – I – नीलो घट इत्यत्र अभेदान्वय –बोधप्रक्रिया	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – कोऽभेद इति विचारः	16	10+3+3	12	01
		Unit – III स्तोकं पचति इत्यादौ अन्वयप्रकारः	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – घटो घट इत्यत्राभेदान्वयः सम्भवति न वा इति विचार	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – अभेदान्वयसिद्धान्तः	16	10+3+3	12	01

सहायम्पुस्तकानि :-

१) व्युत्पत्तिवादः, संपादकः-कीर्त्त्यानन्द झा,चौखम्बाविद्याभरती, वारणसी।

२) व्युत्पत्तिवादः, संपादकः- शिवदत्तमिश्रः।

३) Vyutpattivada, (English Translation with notes) By Prof. V.P.Bhatt, Eastern,Book linkers, New Delhi

NYAYA
FOURTH SEMESTER
विंशतिपत्रम्

Optional Elective 5.4.2

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषय:	पूर्णाङ्का:	अङ्क-विभाजनम्	कालांश:	क्रेडिट्
20. Nyaya	O.E. 5.4.2.	**वैयाकरणलघुमञ्जुषा - श्रीनागेशभट्टप्रणीत:**	100	80+20	60	05
		Unit – I – लघुमञ्जुषा-शक्तिप्रकरणम् मूलत: तादात्म्यस्वरुपनिरूपणं यावत्।	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – लघुमञ्जुषा-शक्तिप्रकरणम् अपभ्रंशेऽपि शक्ति: इत्यत: शक्तितात्पर्यनिर्णायकनिरूपणं यावत्।	16	10+3+3	12	01
		Unit – III लघुमञ्जुषा- (क) लक्षणाप्रकरणम् (ख) व्यञ्जनाप्रकरणम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – लघुमञ्जुषा-स्फोटप्रकरणम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – लघुमञ्जुषा- (क) आकाङ्क्षानिरूपणम् (ख) योग्यतानिरूपणम् (ग) आसत्तिनिरूपणम् (घ) तात्पर्य्यनिरूपणम्	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्था:

१. वैयाकरणसिद्धान्तलघुमञ्जुषा-नागेशभट्टविरचिता, कला-कुञ्जिका-सरलाव्याख्या विभूषिता, सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालय:, वारणसी।

२. रत्नप्रभाटीकासम्वलिता, चौखम्बासंस्कृतसीरीज् अफिस, वारणसी।

SARVADARSHAN
FOURTH SEMESTER

C.F. 5.4.4.

षोडशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
16. Sarvadarshan	C.F. 5.4.4	धर्मशास्त्रं शाङ्करवेदान्तश्च	100	80+20	60	05
		Unit – I – (क) धर्मस्रोतांसि (ख) आधुनिकयुगे धर्मशास्त्रस्योपयोगिता	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – (क) आचारविमर्शः (ख) व्यवहारविमर्शः	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – (क) प्रायश्चित्तविमर्शः (ख) श्राद्धविमर्शः	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – शाङ्करदर्शनम् (मूलतः ब्रह्मणः सिद्ध्यर्थमागमप्रणीतं यावत्)	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – शाङ्करदर्शनम् (अध्यासनिरूपणात् अध्यायसमााप्तिं यावत्)	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थाः-

१. धर्मशास्त्रस्येतिहासः (प्रथमभागः), लेखकः प्रो. जयकृष्णमिश्रः, चौखम्बा संस्कृत सीरीज अफिस, वाराणसी

२. History of Dharmashastra (Ancient and Medieval Religious and civil Law), by Dr.P.V.Kane, Vol. III, B.O.R.I, Poona

३. The Dharmashastra : An Introductory Analysis , by Brajakishore Swain, Akshaya Prakashan, Delhi -110052

४. माधवाचार्यप्रणीतः सर्वदर्शनसंग्रह , प्रकाशकः -चौखम्बा विद्याभवनम्, वाराणसी

୫. ମନୁସ୍ମୃତି ବା ମନୁସଂହିତା(ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ଗବେଷଣାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ ଓ ଅନୁକ୍ରମଣିକା ସମ୍ବଳିତ) ଡକ୍ଟର ବ୍ରଜକିଶୋର ସ୍ୱାଇଁ, ସଦ୍ ଗ୍ରନ୍ଥ ନିକେତନ, ଆନନ୍ଦବଜାର,ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର,ପୁରୀ।

६.संस्काराणां पर्यालोचनम् - लेखकः प्रो. जयकृष्णमिश्रः, पुरी, ओडिशा

७.मनुस्मृतिः, (श्रीकुल्लूकभट्टप्रणीतमन्वर्थमुक्तावलीटीकासहिता) , चौखम्बा संस्कृत संस्थानम्, वाराणसी - २२१००१

******

SARVADARSHAN
FOURTH SEMESTER
सप्तदशपत्रम्

Core Course 5.4.10.

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
17. Sarvadarshan	C.C. 5.4.10	आधुनिकपाश्चात्यदर्शनम्	100	80+20	60	05
		Unit – I (क) पाश्चात्यदर्शनस्योत्पत्तिविकाशौ, कालदृष्ट्या विषयदृष्ट्या च पाश्चात्यदर्शनस्य श्रेणीविभागः । (ख) वेकान् – परिचयः, (देशः, कालः, कृतिश्च), अन्धसंस्कारमीमांसा, आरोहानुमानपद्धतिः । (ग) देकार्त्त- परिचयः- (देशः, कालः, कृतिश्च), सार्वभौमिकसंशयवादः, आत्मनः निश्चितता, सहजातप्रत्ययवादः, ईश्वरमीमांसा, मनःशरीरयोः सम्पर्कविचारः ।	16	10+3+3	12	01
		Unit – II (क) स्पिनोजा – पतरिचयः – (देशः, कालः, कृतिश्च), द्रव्यत्रयमीमांसा, मनः शरीरयोः सम्पर्कविचारः, ज्ञानमीमांसा । (ख) लाइविनित्स- परिचयः – (देशः, कालः कृतिश्च), मोनाइवादः, पूर्वप्रतिष्ठितसमतालवादः ।	16	10+3+3	12	01
		Unit – III (क) लक् – परिचयः (देशः, कालः, कृतिश्च), सहजातप्रत्ययवादस्य खण्डनम्, भाषाविश्लेषणम्, ज्ञानस्य स्वरूपम्, तस्य सीमानिर्द्धारणञ्च । (ख) वर्कलेः – परिचयः (देशः, कालः, कृतिश्च), अमूर्तप्रत्ययवादसमीक्षणम्, भाषाविश्लेषणम्, जडद्रव्यखण्डनम् । (ग) ह्युम् – परिचयः - (देशः, कालः,	16	10+3+3	12	01

		कृतिश्च) अस्तिशब्दार्थनिर्वचनम्, द्रव्यत्रयसमीक्षणम्, संज्ञयवादः ।				
		Unit – IV – विशुद्धज्ञानपरीक्षावादः – मानुएल्काण्ट्-परिचयः (देशः, कालः, कृतिश्च), विशुद्धज्ञानपरीक्षावादस्य मूलतः प्रागनुभविकसम्प्रत्ययपर्यन्तम् ।	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – विशुद्धज्ञानपरीक्षावादः – अतीन्द्रियभ्रमज्ञानमारभ्य ग्रन्थसमाप्तिं यावत्।	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थाः –

१. पाश्चात्यदर्शनर इतिहास (आधुनिकयुग), (ओडिआ), ले- प्रो.हृदानन्दराय, श्रीगणेश्वरदास, ओडिशाराज्य पाठ्यपुस्तकप्रणयन ओ प्रकाशन संस्था, भुवनेश्वर ।

२. पाश्चात्यदर्शन का आधुनिक युग – ले. डा. ब्रजगोपालतिवारी ।

३. पाश्चात्य आधुनिकदर्शन कि समीक्षात्मक व्याख्या – ले. या. णसीह, मोतिलालबनारसी दास ।

४. आधुनिकपाश्चात्यदर्शन – ले.गोलाव राव ।

५. पाश्चात्यदर्शन – ले.प्रो.चन्द्रधर शर्मा ।

६. नीतिशास्त्रीय सिद्धान्त के पांच प्रकार – ले.सी. डी.बोड् ।

७. Critique of Pure reason – BY J.M.D. Mukhelejohn.

८. The fundamental question of philosophy – by A.C. Weing.

९. History of Mopdern Europeon philosophy – by R.K. Pati

१०. Main problem of Kant's critiques – A critical survey – by B. Biswas

११. सिद्धान्तज्ञानपरीक्षावादः प्रो.नीलकण्ठपतिः

SARVADARSHAN
FOURTH SEMESTER
अष्टादशपत्रम्

Core Course 5.4.11.

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
18. Sarvadarshan	C.C. 5.4.11	मूलग्रन्थः – मीमांसाश्लोकवार्त्तिकम् (प्रथमद्वितीयसूत्रमात्रम्)	100	80+20	60	05
		Unit – I प्रथमसूत्रस्य १-६५ वार्त्तिकं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – II प्रथमसूत्रस्य ६६-९२८ वार्त्तिकं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – III द्वितीयसूत्रस्य १-१०० वार्त्तिकं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – द्वितीयसूत्रस्य १०१-२०० वार्त्तिकं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – द्वितीयसूत्रस्य २०१-२८७ वार्त्तिकं यावत्	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थः –

१. श्लोकवार्त्तिकम्, आचार्यश्रीपार्थसारथीमिश्रकृतन्यायरत्नाकरव्याख्यासहितम्, पं.-श्रीद्वारिकादासशास्त्रीसम्पादितम्, ताराप्रकाशनम्, वाराणसी – १९७८ ।
२. आचार्यश्रीकुमारिलभट्टप्रणीतमीमांसाश्लोकवार्त्तिकम् – वाराणसी – २००२ ।
३. Sloka vartika of Kumarilla Bhatta, Translated in English by G.N. Jha, New Delhi.
४. Mimansa Sloka Vartika, Translated in Hindi by Durgadhar Jha, Darbhanga, 1979

SARVADARSHAN
FOURTH SEMESTER
उनविंशपत्रम्

Core Course 5.4.12

प्रश्नपत्रम्	कोड्	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
19. Sarvadarshan	C.C. 5.4.12	मूलग्रन्थः – (क) शैवदर्शनम् (प्रत्यभिज्ञाहृदयम्) (ख) समकालिकदर्शनम् (विवेकानन्ददर्शनम्, अरविन्ददर्शनम्)	100	80+20	60	05
		Unit – I प्रत्यभिज्ञाहृदयस्य १ सूत्रतः ७ सूत्रं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – II प्रत्यभिज्ञाहृदयस्य ८ सूत्रतः १७ सूत्रं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – III प्रत्यभिज्ञाहृदयस्य १८ सूत्रतः २० सूत्रं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – विवेकानन्ददर्शनम् (क) धर्मः कः ? (ख) आत्मा – ईश्वरश्च	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – अरविन्ददर्शनम् (क) पुनर्जन्म- परलोकश्च (ख) कर्म, आत्मा, अमृतञ्च	16	10+3+3	12	01

सहायकपुस्तकानि -

१. प्रत्ययभिज्ञाहृदयम्, हिन्दी अनुवाद- व्याख्यासहितम्, ले. जयदेव सिंह, मोतिलाल बनारसीदास, वाराणसी- १९८३ ।

२. The life devine, Book -2, Part – 2 by Sri Aurobindo, Published by Sri aurobindo Ashram, Pondichery.

SARVADARSHAN
FOURTH SEMESTER
विंशतिपत्रम्

Optional Elective 5.4.2

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
20. Sarvadarshan	C.C. 5.4.2	चम्पूरामायणं गीतगोविन्दञ्च	100	80+20	60	05
		Unit – I – चम्पूरामायणस्य आरण्यकाण्डस्य आरम्भतः ऊनविंशतितमश्लोकं यावत्।	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – चम्पूरामायणस्य आरण्यकाण्डस्य ऊनविंशतितमश्लोकपरतः काण्डान्तं यावत्।	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – गीतगोविन्दस्य प्रथमसर्गः	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – गीतगोविन्दस्य द्वितीयसर्गः	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – गीतगोविन्दस्य तृतीयसर्गः	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थाः

१. चम्पूरामायणम् – भोजराजविरचितम्, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन वाराणसी।

२. चम्पूरामायण का साहित्यिक परिशीलन – लेखक करुणाश्रीवास्तव।

३. गीतगोविन्दम् (सटीकम्) – जयदेवविरचितम्, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

******

ADVAITA VEDANTA

FOURTH SEMESTER

Core Foundation

C.F. 5.4.4.

षोडशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
16. A. Vedanta	C.F. 5.4.4	धर्मशास्त्रं शाङ्करवेदान्तश्च	100	80+20	60	05
		Unit – I – (क) धर्मस्रोतांसि (ख) आधुनिकयुगे धर्मशास्त्रस्योपयोगिता	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – (क) आचारविमर्शः (ख) व्यवहारविमर्शः	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – (क) प्रायश्चित्तविमर्शः (ख) श्राद्धविमर्शः	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – शाङ्करदर्शनम् (मूलतः ब्रह्मणः सिद्ध्यर्थमागमप्रणीतं यावत्)	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – शाङ्करदर्शनम् (अध्यासनिरूपणात् अध्यायसमाप्तिं यावत्)	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थाः-

१. धर्मशास्त्रस्येतिहासः (प्रथमभागः), लेखकः प्रो. जयकृष्णमिश्रः, चौखम्बा संस्कृत सीरीज अफिस, वाराणसी

२. History of Dharmashastra (Ancient and Medieval Religious and civil Law), by Dr.P.V.Kane, Vol. III, B.O.R.I, Poona

३. The Dharmashastra : An Introductory Analysis , by Brajakishore Swain, Akshaya Prakashan, Delhi -110052

४. माधवाचार्यप्रणीतः सर्वदर्शनसंग्रह , प्रकाशकः -चौखम्बा विद्याभवनम्, वाराणसी

५. ମନୁସ୍ମୃତି ବା ମନୁସଂହିତା(ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ଗବେଷଣାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ ଓ ଅନୁକ୍ରମଣିକା ସମ୍ବଳିତ) ଡକ୍ଟର ବ୍ରଜକିଶୋର ସ୍ୱାଇଁ, ସଦ୍ ଗ୍ରନ୍ଥ ନିକେତନ, ଆନନ୍ଦବଜାର,ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର, ପୁରୀ।

६.संस्काराणां पर्यालोचनम् - लेखकः प्रो. जयकृष्णमिश्रः, पुरी, ओडिशा

७.मनुस्मृतिः, (श्रीकुल्लूकभट्टप्रणीतमन्वर्थमुक्तावलीटीकासहिता) , चौखम्बा संस्कृत संस्थानम्, वाराणसी -२२१००१

******

ADVAITA VEDANTA
FOURTH SEMESTER
सप्तदशपत्रम्

Core Course 5.4.10

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांश	क्रेडिट्
17. A.Vedanta	C.C. 5.4.10	सिद्धान्तविन्दुः, (श्रीमधुसूदनसरस्वतीप्रणीतः) संपूर्णः (श्रीशङ्कराचार्यकृतदशश्लोकी-व्याख्यानरूपः)	100	80+20	60	05
		Unit – I – सिद्धान्तविन्दुः (निर्द्धारितविषयाः) (क) मङ्गलश्लोः (ख) आत्मतत्वप्रतिपादनसाफल्यम् (ग) तत्वमसीत्यत्र तत्त्वंपदवाच्यार्थलक्षणविचारः (घ) निर्विकल्पक वाक्यार्थबोधः, अखण्डार्थता च (ङ)आत्मविचारावश्यकत्वम् (च) त्वं पदार्थे (जीवस्वरूपविषये) वादिविप्रतिपत्तयः	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – प्रथमश्लोकार्थविचारः (क) न भूमिर्न तोयमिति प्रथमः श्लोकः (ख) देहात्मवादादिमत-निराकरणम् (ग) आत्मा नाभावप्रतियोगी (घ) आत्मा कूटस्थः, साक्षी (ङ) अन्तःकरणस्य प्रमाश्रयत्वम् (च)नीरूपस्यापि आत्मनः प्रतिबिम्बने प्रमाणोपन्यासः (छ) अन्यथानुपपत्या अध्यासोपपादनम्, अध्यासलक्षणं च (ज) आभास-प्रतिविम्ब-अवच्छेद-दृष्टिसृष्टिवादा (झ) लौकिकज्ञानप्रक्रिया	16	10+3+3	12	01

		(ञ) ब्रह्मज्ञानेन आवरणनाश: (असत्त्वापादकमभानापादकमिति द्विविधमावरणम्)				
		Unit – III – द्वितीयतृतीयचतुर्थश्लोकार्थविचार: (क) न वर्णा न वर्णा इति द्वितीयश्लोकार्थविचार: (ख) प्रमात्रादिव्यवहारस्य ज्ञानोत्तरकालं मिथ्यात्वप्रतीति: (ग) न माता पिता वेति तृतीयश्लाकार्थ: (घ) सुषुप्तौ पितृत्वाद्यभावे श्रुतिप्रमाणम् (ङ)सुषुप्तौ जीवस्याद्वितीयब्रह्मात्मकत्वम् (च) न सांख्यं न शैवमिति चतुर्थश्लोकार्थ: (छ) जगत्कारणविषये सांख्यादिमतानि (ज) सांख्योक्त – प्रधानकारणवादनिराकरणम् (झ) मीमांसकमतखण्डनम् (ञ) तार्किकादिमतखण्डनम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – पञ्चमषष्ठसप्तमश्लोकार्थविचार: (क) न चोर्ध्वमिति पञ्चमश्लोकार्थ: (ख) ब्रह्मणो विभूत्वोपपादनम् (ग) शुक्लमिति षष्ठश्लोकार्थविचार: (घ) परमात्मन: सर्वानर्थशून्यत्वम् (ङ) न शास्ता न शास्त्रमिति सप्तमश्लोकार्थविचार: (च) ब्रह्मभावोपदेशफलम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – अष्टमनवमनशमश्लोकार्थविचार: (क) न जाग्रादिति अष्टमश्लोकार्थ: (ख) वेदान्तमते पदार्थनिरूपणम् (ग) दृक्पदार्थ: (आत्मा) तस्य त्रैविध्यं च (घ) दृश्यपदार्थ: (अव्याकृत- मूर्त्तामूर्त्तभेदेन त्रिविध:) (ङ) पञ्चीकरणम् (च) जाग्रदाद्यवस्था (छ) अपि व्यापकत्वादिति नवमश्लोकार्थ:	16	10+3+3	12	01

		(ज) मोक्षस्य पुरुषार्थत्वम् (झ) आत्मा स्वप्रकाशज्ञानरूपः (ञ) न चैकमिति दशमश्लोकार्थः (ट) आत्मनः श्रुतिसिद्धत्वम्				

सन्दर्भग्रन्थः-

सिद्धान्तविन्दु : (मधुसूदनसरस्वतीकृतः), सम्पादकः – महामहोपाध्याय वासुदेवशास्त्री, अभ्यङ्कर, Bhandarkar Oriental Research Institute, Poone – 4, 1962.

ADVAITA VEDANTA
FOURTH SEMESTER
अष्टादशपत्रम्

Core Course 5.4.11.

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांश	क्रेडिट्
18. A.Vedanta	C.C. 5.4.11	(क) संक्षेपशारीकम् – (सर्वज्ञात्ममुनिप्रणीतम्) ६० (ख) अपरोक्षानुभूतिः (श्रीशङ्कराचार्यप्रणीता) ४०	100	80+20	60	05
		Unit – I – संक्षेपशारीरकम्, प्रथमाध्यायः (आदितः २६ तमश्लोकं यावत्) (क) मङ्गलानुष्ठानम् (१-५) (ख) विचारफलनिरूपणम् (१६-१८) (ग) ग्रन्थारम्भसमर्थनम् (१९) (घ) बन्ध्याध्यासनिरूपणम् (२०-२२) (ङ) आत्मनः सुखरूपत्वोपपादानम् (२३-२६) (प्रत्यक्षानुमानश्रुतिप्रमाणप्रदर्शनम्)	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – संक्षेपशारीरकम्, चतुर्थाध्यायः (आदितः ६९ तमश्लोकं यावत्) (क) बोधात् फलनिष्पत्तिप्रकारः (१-८) (ख) समुच्चयवाद निरासः (९-११) (ग) अविद्यानिवृत्तिस्वरूपनिरूपणम् (१२-२८) (घ) मोक्षस्य कूटस्थनित्यत्वम् (२९-३९)	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – शंक्षेपशारीरकम्, चतुर्थाध्यायः (४० तमश्लोकतः ६३ तमश्लोकं यावत्) (क) जीवन्मुक्तिसमर्थनम् (४०-५०) (ख) शिष्यस्य कृतकृत्यताप्रकाशः (५–५९) (ग) ग्रन्थनिर्माणप्रयोजनम् (६०) (घ) ईश्वरार्पणम् (उपसंहारः) (६१-६३)	16	10+3+3	12	01

		Unit – IV – अपरोक्षानुभूतिः (आदितः ६४ तमश्लोकं यावत्) विषयाः (क) मङ्गलाचरणम् (१) (ख) ग्रन्थस्य प्रयोजनम् (२) (ग) वैराग्यादिसाधनम् (३-९) (घ) विचारप्रकारः (१०-१६) (ङ) आत्मानात्मविवेकः (१७-२३) (च) ज्ञानस्वरूपं तदुपदेशश्च (२४-४०) (छ) प्रपञ्चमिथ्यात्वम् (द्वैतमिथ्यात्वम्) (४१-६४)	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – अपरोक्षानुभूतिः (६५ तमश्लोकतः १४४ तमश्लोकं यावत्) (क) ब्रह्मणः सर्वात्मकत्वम् (६५-६९) (ख) देहात्मतानिषेधः (७०-८९) (ग) प्रारब्धनिराकरणम् (९०-९९) (घ) निदिध्यासनस्य पञ्चशाङ्गानि (१००-१२६) (ङ) समाधौ विघ्नाः (१२७-१२९) (च) ब्राह्मी वृत्तिः (१३०-१३४) (छ) वृत्तिज्ञानसाधनम् (१३४-१४४)	16	10+3+3	12	01

सन्दर्भग्रन्थाः

१. शंक्षेपशारीरकम् (सर्वज्ञात्ममुनिप्रणीतम्) सम्पादकः - योगीन्द्रानन्दसरस्वती, वाराणसी ।

२. अपरोक्षानुभूतिः (श्रीशङ्कराचार्यप्रणीता), गीताप्रेस, गोरखपुर ।

ADVAITA VEDANTA
FOURTH SEMESTER
उनविंशपत्रम्

Core Course 5.4.12.

प्रश्नपत्रम्	कोड्	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
19. A.Vedanta	C.C. 5.4.12	छान्दोग्योपनिषद् शाङ्करभाष्यसहिता	100	80+20	60	05
		Unit – I – षष्ठाध्याये प्रथमखण्डादारभ्य चतुर्थखण्डं यावत् (क) अध्यायसम्बन्धप्रदर्शनम् (ख) आरुणेः श्वेतकेतुं प्रति उपदेशः (ग) ब्रह्मादेशः (घ) उत्पत्तेः प्राक् सद्रूपस्य स्थितिः, एकमेवाद्वितीयमिति श्रुत्यर्थविचारः (ङ) सृष्टिक्रमः (नामरूपव्याकरणम्, त्रिवृत्करणम्) (च) एकविज्ञानेन सर्वविज्ञानम् (सदृष्टान्तम्)	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – षष्ठाध्याये पञ्चमखण्डादारभ्य अष्टमखर्डं यावत् (क) अन्नादीनां त्रिविधः परिणामः (ख) मनः प्राणः, वाक् (ग) षोडशकलस्य पुरुषस्य उपदेशः (घ) सुषुप्तिकाले जीवस्य स्थितिः (ङ) प्राणबन्धानं हि मनः (च) सर्वाः प्रजाः सदायतनाः (परदेवता) (छ) तत्त्वमसिमहावाक्योपदेशः	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – षष्ठाध्याये नवमखण्डादारभ्य शेडशखण्डं यावत् (क) सुषुप्तौ सत्प्राप्तिज्ञानाभावे मधुमाक्षिकादृष्टान्तः (ख) नदीदृष्टान्तद्वारा सदुपदेशः (ग) वृक्षदृष्टान्तद्वारा सदुपदेशः	16	10+3+3	12	01

		(घ) न्यग्रोधफलदृष्टान्तद्वारा सदुपदेश: (ङ) लवणदृष्टान्तद्वारा सदुपदेश: (च) पुरुषदृष्टान्तद्वारा सदुपदेश: (छ) तप्तरशुदृष्टान्तद्वारा सदृपदेश: (ज) षष्ठाध्यायवाक्यप्रमाणजन्यफल- प्रदर्शनम्				
		Unit – IV – सप्तमाध्याये प्रथमखण्डादारभ्य पञ्चदशखण्डं यावत् (क) नारदं प्रति सनत्कुमारस्योपदेश: (ख) वक्ष्यमाणग्रन्थारम्भप्रयोजनम् (आख्यायिकाप्रयोजनम्) (ग) नामापेक्षया वाच: महत्त्वम् (घ) वागपेक्षया मनस: श्रेष्ठत्वम् (ङ) सङ्कल्प: (च) चित्तम् (छ) ध्यानम् (ज) विज्ञानम् (झ) बलम् (ञ) अन्नम् (ट) जलम् (ठ) तेज: (ड) आकाशम् (ढ) स्मरणम् (ण) आशा (त) प्राण: (थ) अतिवादी	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – सप्तमाध्याये षोडशखण्डादारभ्य षड्विंशखण्डं यावत् (क) सत्यमेव ज्ञातुं योग्यम् (ख) विज्ञानम् (ग) विकारस्य परमार्थसत्यनिरास: (घ) मति: (ङ) श्रद्धा (च) निष्ठा	16	10+3+3	12	01

		(छ) कृतिः (ज) सुखम् (भूमा) (झ) भूम्नः स्वरूपं, तस्य सर्वव्यापकत्वम् (ञ) तद्विज्ञानफलं च				

<u>सहायकग्रन्थाः</u>

१. छान्दोग्योपनिषद्, शाङ्करभाष्यसहिता, गीताप्रेस, गोरखपुर

ADVAITA VEDANTA
FOURTH SEMESTER
विंशतिपत्रम्

Optional Elective 5.4.2

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषय:	पूर्णाङ्का:	अङ्क-विभाजनम्	कालांश	क्रेडिट्
20. A.Vedanta	C.C. 5.4.2	याज्ञवल्क्यस्मृते: प्रायश्चित्ताध्याय: (मिताक्षरासहित:)	100	80+20	60	05
		Unit – I – आपद्धर्मप्रकरणात् यतिधर्मप्रकरणं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – कर्मविपाकप्रकरणाद् ब्रह्महत्याप्रायश्चित्तपर्यन्तम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – सुरापानप्रायश्चित्तात् संवर्गप्रायश्चित्तं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – घोवधप्रायश्चित्तात् रहस्यप्रायश्चित्तं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – यमनियमादारभ्य अध्यायसमाप्तिं यावत्	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्था:

१. प्रायश्चित्तविवेक: – शूलपाणिकृत: ।

२. प्रायश्चित्तयुख: – नीलकण्ठभट्टकृत: ।

३. प्रायश्चित्तप्रकाश: – मित्रमित्रकृत:

४. प्रायश्चित्तकल्पतद: – लक्ष्मीधरभट्टकृत:

****

VEDA
FOURTH SEMESTER
Core Foundation

C.F. 5.4.4.

षोडशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड्	विषयाङ्गानि	पूर्णाङ्काः	अङ्कविभाजनम्	कलांशाः	क्रेडिट्
16.(VED)	CF 5.4.4	धर्मशास्त्रं शाङ्करदवेदान्तश्च (Dharmaśāstram and Śaṅkara's Philosophy)	100	80 + 20		05
		Unit I – (क) धर्मस्रोतांसि (ख) आधुनिकयुगे धर्मशास्त्रस्योपयोगिता	16	10+3+3	12	01
		Unit II- (क) आचारविमर्शः (ख) व्यवहारविमर्शः	16	10+3+3	12	01
		Unit III- (क) प्रायश्चितविमर्शः (ख) श्राद्धविमर्शः	16	10+3+3	12	01
		Unit IV- शाङ्करदर्शनम् (मूलतः ब्रह्मणः सिद्ध्यर्थमागमप्रणीतं यावत्)	16	10+3+3	12	01
		Unit V- शाङ्करदर्शनम् (अध्यासनिरूपणात् अध्यायसमाप्तिं यावत्)	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थाः

1. धर्मशास्त्रस्येतिहासः (प्रथमभागः), लेखकः – प्रो. जयकृष्णमिश्रःचौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, के. 37/99, वाराणसी - 221001 ।
2. History of Dharmasastra (Ancient and Medieval Religious and Civil Law), by Dr. Pandurang Vaman Kane, Vol. III, Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona.
3. संस्काराणां पर्यालोचनम्, लेखकः - डा. जयकृष्णमिश्रः, प्रकाशकः – डा. जयकृष्णमिश्रः, स्नातकोत्तरधर्मशास्त्रविभागः, श्रीजगन्नाथसंस्कृतविश्वविद्यालयः, पुरी, ओडिशा ।
4. मनुस्मृतिः (श्रीकुल्लूकभट्टप्रणीत मन्वर्थमुक्तावली टीकासहिता मणिप्रभा हिन्दीव्याख्योपेता क्षेपकपरिशिष्टश्लोकैः श्लोकानुक्रमणिकया च सहिता), हिन्दीव्याख्याकारः – श्री पं हरगोविन्दशास्त्री, सम्पादकः – श्री पं गोपालशास्त्री नेने , प्रकाशकः – चौखम्बा संस्कृत संस्थान, पो. बा. नं. 1139, के. 37/116, गोपाल मन्दिर लेन (गोलघर समीप मैदागिन), वाराणसी 221001 ।

5. ମନୁସ୍ମୃତି ବା ମନୁସଂହିତା (ଓଡିଆ ଅନୁବାଦ ଗବେଷଣାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ ଓ ଅନୁକ୍ରମଣିକା ସମ୍ବଳିତ), ଡକ୍ଟର ବ୍ରଜକିଶୋର ସ୍ୱାଇଁ, ସଦ୍ ଗ୍ରନ୍ଥ ନିକେତନ, ଆନନ୍ଦ ବଜାର, ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର, ପୁରୀ ।
6. The Dharmasastra : An Introductory Analysis, by Brajakishore Swain, Akshaya Prakashan, 208, M. G. House, 2, Community Centre, Wazipur Industrial Area, Delhi- 110052.
7. माधवाचार्यप्रणीतः सर्वदर्शनसंग्रहः, प्रकाशकः – चौखम्बाविद्याभवनम्, वाराणसी ।

******

VEDA
FOURTH SEMESTER
सप्तदशपत्रम्

Core Course 5.4.10

प्रश्नपत्रम्	कोड्	विषयाङ्गानि	पूर्णाङ्काः	अङ्कविभाजनम्	कलांशाः	क्रेडिट्
17.(VED)	CC 5.4.10	ऋग्वेदभाष्यभूमिका प्रकृतिपाठश्च (Ṛgveda-bhāṣyabhūmikā & Prakṛtipāṭhaḥ)	100	80 + 20	60	05
		Unit I- ऋग्वेदस्याभ्यर्हितत्वात् आरभ्य विधिभागस्य प्रामाण्यमस्ति इति यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit II- अर्थवादभागस्य प्रामाण्यं नास्ति इति पूर्वपक्षात् आरभ्य वेदस्यापौरुषेयत्वं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit III- वेदाध्ययनम् अदृष्टफलाय इत्यतः आरभ्य अनुवन्धचतुष्टयं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit IV- वेदाङ्गानि	16	10+3+3	12	01
		Unit V- प्रकृतिपाठः	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थाः

1. चतुर्वेदभाष्यभूमिका, आचार्य-बलदेव -उपाध्यायसंपादिता, चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी ।
2. श्रीसायणाचार्यविरचिता ऋग्वेदभाष्यभूमिका (हिन्दीव्याख्योपेता), व्याख्याकार – डा. वीरेन्द्र कुमार वर्मा, चौखम्भा ओरियन्टालिया, वाराणसी 221001 ।
3. *Sāyaṇa's Preface to the Ṛgvedabhāṣya*, English Translation by Peter Peterson, Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona.
4. ऋग्वेदभाष्यभूमिका सायणाचार्यकृता हिन्दी – व्याख्या-सहिता, व्याख्याकार – डा. हरिदत्त शास्त्री, विश्वविद्यालय प्रकाशन, चौक, वाराणसी ।
5. श्रीसायणाचार्यविरचिता हिन्दीव्याख्योपेता, व्याख्याकार – श्रीजगन्नाथपाठक, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी 221001 ।
6. विकृतिपाठपरिचय, श्रीरविशङ्करमिश्र, प्रकाशिका – श्रीमती चञ्चला मिश्र, वाराहीलेन्, South Gate, Puri 752001 ।
7. *Vedavikṛtilakṣaṇa-Saṁgrahah* (A Collection of twelve tracts on Vedavikṛtis and allied topics), complied and critically edited by Prof. K. V. Abhyankar and G. V. Devasthali, Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona.
8. स्वरवैदिकी-प्रकाशः, डा. बालगोविन्दझा, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ।

9. स्वरप्रक्रियाप्रकाश, डा. वामदेव मिश्र, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ।
10. सिद्धान्तकौमुदी (वैदिकी प्रक्रिया), डा. उमाशङ्कर 'ऋषि', चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी 221001 ।
11. *The Vernacular Veda: Revelation, Recitation and Ritual*, Vasudha Narayanan, The University of South Carolina Press, USA.

VEDA
FOURTH SEMESTER
अष्टादशपत्रम्

Core Course 5.4.12

प्रशनपत्रम्	कोड्	विषयाङ्गानि	पूर्णाङ्काः	अङ्कविभाजनम्	कालांशाः	क्रेडिट्
18. (VED)	CC 5.4.12	शक्लयजुर्वेद-काण्वसंहिता (उत्तरविंशतिः) सायणभाष्यसहिता (21-23,32,35,36,40 अध्यायाः) तथा विकृतिपाठः (Kāṇva-Saṁhitā with the commentary of Sāyaṇa, Chapters 21-27 & Vikṛtipāthaḥ)	100	80 + 20	60	05
		Unit I- शुक्लयजुर्वेदकाण्वसंहितायाः उत्तरविंशतेः एकविंशोऽध्यायः (21/1-111मन्त्राः) (सौत्रामणीयागः)	16	10 + 3 +3	12	01
		Unit II- शुक्लयजुर्वेदकाण्वसंहितायाः उत्तरविंशतेः द्वाविंशत्रयोविंशाध्यायौ (22/1-78; 23/1-64 मन्त्राः) (सौत्रामणीयागस्य अवशिष्टांशः)	16	10 + 3 +3	12	01
		Unit III- शुक्लयजुर्वेदकाण्वसंहितायाः उत्तरविंशतेः द्वात्रिंशोऽध्यायः (32/1-84 मन्त्राः) (सर्वमेधः)	16	10 + 3 +3	12	01
		Unit IV- शुक्लयजुर्वेदकाण्वसंहितायाः उत्तरविंशतेः पञ्चत्रिंशचत्वारिंशदध्यायौ (35/1-35; 36/1-24; 40/1-18) (पुरुषमेधः शान्त्यध्यायः	16	10 + 3 +3	12	01

		ईशावास्योपनिषद् च)				
		Unit V - विकृतिपाठः (लक्षणोदाहरणैः सह अष्टविकृतिपाठानां परिचयः)	16	10 + 3 +3	12	01

सहायकग्रन्थाः

1. शुक्लयजुर्वेदकाण्वसंहिता (उत्तरविंशतिः) सायणभाष्योपेता, सम्पादकः पं चिन्तामणिमिश्रशर्मा, उपसम्पादकः पं श्रीदिवाकरदाशशर्मा, सहसम्पादकः डा. गोपालचन्द्रमिश्रः, सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयः,वाराणसी।
2. काण्व-संहिता, संपादक – पं श्रीपाद दामोदर सातवलेकर, स्वाध्याय मण्डल, पारडी, बलसाड, गुजुरात ।
3. शुक्लयजुर्वेदकाण्वसंहिता (पूर्वविंशतेः प्रथमो भागः), संपादकः – डा. दिवाकरमहापात्रः, प्रकाशिका – उत्कलवेद-प्रचारिणी परिषद्, शंकरानन्दमठ लेन्, तिआडि साहि, पुरी 752001 ।
4. शुक्लयजुर्वेदकाण्व-संहिता (उत्तरविंशतिः, प्रथमभागः तथा द्वितीयभागः) उत्कलानुवादसहिता, संपादकः – डा. दिवाकरमहापात्रः, अग्रीयसंस्कृतगवेषणाकेन्द्रम्, श्रीजगन्नाथसंस्कृतविश्वविद्यालयः, श्रीविहारः, पुरी 752003 ।
5. अश्वमेधविवेकः, डा. दिवाकरमहापात्रः, नाग पब्लिशर्स, 11A, U.A. , Jawahar Nagar, Delhi 110007.
6. विकृतिपाठपरिचय, श्रीरविशङ्करमिश्र, प्रकाशिका – श्रीमती चञ्चला मिश्र, वाराहीलेन्, South Gate, Puri 752001 ।
7. जटापटलः श्रीहयग्रीवाचार्यविरचितः (श्रीदयाशङ्करव्यावहारिकविरचितया दीपिकाख्यटीकया सहितः), सम्पादकः डा. गयाचरणत्रिपाठी, गङ्गानाथझाकेन्द्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्, चन्द्रशेखर आजाद पार्क, इलाहावाद 211002 ।
8. *Vedavikṛtilakṣaṇa-Saṁgrahah* (A Collection of twelve tracts on Vedavikṛtis and allied topics), complied and critically edited by Prof. K. V. Abhyankar and G. V. Devasthali, Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona.
9. स्वरवैदिकी-प्रकाशः, डा. बालगोविन्दझा, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ।
10. स्वरप्रक्रियाप्रकाश, डा. वामदेव मिश्र, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ।
11. सिद्धान्तकौमुदी (वैदिकी प्रक्रिया), डा. उमाशङ्कर ‘ऋषि’, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी 221001 ।
12. *The Vernacular Veda: Revelation, Recitation and Ritual*, Vasudha Narayanan, The University of South Carolina Press, USA.

VEDA
FOURTH SEMESTER
उपविंशपत्रम्

Core Course 5.3.9

प्रश्नपत्रम्	कोड्	विषयाङ्गानि	पूर्णाङ्काः	अङ्कविभाजनम्	कालांशाः	क्रेडिट्
19. (VED)	CC 5.4.12	यज्ञतत्त्वप्रकाशः	100	80 + 20	60	05
		Unit I- अग्न्याधानतः आरभ्य दर्शपौर्णमासयागान्तं यावत्	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit II- पिण्डपितृयज्ञतः आरभ्य आग्रयणेष्टिं यावत्	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit III- सोमयागनिरूपणम्	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit IV- चयनतः आरभ्य राजसूययागान्तं यावत्	16	10 + 3 + 3	12	01
		Unit V- अश्वमेधयागतः आरभ्य महाव्रतनिरूपणं यावत्	16	10 + 3 + 3	12	01

सहायकग्रन्थाः

1. यज्ञतत्त्वप्रकाशः महामहोपाध्यायश्रीचिन्नास्वामिशास्त्रिपादैः विरचितः, सम्पादकः पी. एन्. पट्टाभिरामशास्त्री, मोतीलाल बनारसीदास, बंगलो रोड, जवाहर नगर, दिल्ली 110007 ।
2. अश्वमेधविवेकः, डा. दिवाकरमहापात्रः, नाग पब्लिशर्स, 11A, U.A. , Jawahar Nagar, Delhi 110007.
3. यज्ञतत्त्वविमर्शः, डा. मितालीदेव, सम्पूर्णानन्द-संस्कृत-विश्वविद्यालयः, वाराणसी ।
4. ब्राह्मण ग्रन्थों में दर्शपूर्णमासयाग (ब्राह्मणग्रन्थेषु दर्शपूर्णमासयागः), डा. उमेश प्रसाद दाश, राष्ट्रीय संस्कृत संस्थान, नई दिल्ली के अनुदान सहायता से प्रकाशित ।
5. यज्ञपात्रपरिचयः, मुख्यसम्पादकः – प्रो. हरेकृष्णशतपथी, सम्पादकः – आचार्यः श्रीपादसत्यनारायणमूर्त्तिः, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, तिरुपतिः 517507 ।
6. वैदिक यज्ञ संस्था और वेद विज्ञान, संपादक – प्रो. ओम् प्रकाश पाण्डेय, महर्षि सान्दीपनि राष्ट्रिय वेदविद्या प्रतिष्ठान, प्राधिकरण भवन, भरतपुरी, उज्जैन 456010 ।
7. *The Pravargya* (An Ancient Indian Iconic Ritual described and annotated), J. A. B. Buitenan, Deccan College, Postgraduate and Research Institute, Poona.

VEDA
FOURTH SEMESTER
Optional Elective 5.4.2

विंशतिपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड्	विषयाङ्गानि	पूर्णाङ्काः	अङ्कविभाजनम्	कालांशाः	क्रेडिट्
20. (VED)	OE 5.4.2	याज्ञवल्क्यस्मृतेः प्रायश्चित्ताध्यायः (मिताक्षरासहितः) अशौचांशव्यतिरिक्तः (The Prāyaścitādhyāyaḥ of Yājñavalkya-smṛti with Mitākṣarā excluding the portion of aśauca)	100	80 + 20	60	05
		Unit I- आपद्धर्मप्रकरणात् यतिधर्मप्रकरणं यावत्	16	10 + 3+ 3	12	01
		Unit II- कर्मविपाकप्रकरणात् ब्रह्महत्याप्रायश्चित्तपर्यन्तम्	16	10 + 3+ 3	12	01
		Unit III- सुरापानप्रायश्चित्तात् संसर्गप्रायश्चित्तं यावत्	16	10 + 3+ 3	12	01
		Unit IV- गोवधप्रायश्चित्तात् रहस्यप्रायश्चित्तं यावत्	16	10 + 3+ 3	12	01
		Unit V- यमनियमाद्यारभ्य प्रायश्चित्ताध्यायसमाप्तिं यावत्	16	10 + 3+ 3	12	01

सहायकग्रन्थाः

1. शूलपाणिकृतः प्रायश्चित्तविवेकः, पं कुलमणिमिश्रसंपादितः ।
2. नीलकण्ठभट्टकृतः प्रायश्चत्तमयूखः ।
3. मित्रमिश्रकृतः प्रायश्चित्तप्रकाशः ।
4. कृत्यकल्पतरुः (प्रायश्चित्तकाण्डः) लक्ष्मीधरकृतः ।
5. वासुदेवत्रिपाठिकृतः प्रायश्चित्तविलोचनः ।

-----0-----

Dharmashastra
FOURTH SEMESTER
Core Foundation

CF 5.4.4.

षोडशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
16. Dharmashastra	C.F. 5.4.4	धर्मशास्त्रं शाङ्करवेदान्तश्च	100	80+20	60	05
		Unit – I – (क) धर्मस्रोतांसि (ख) आधुनिकयुगे धर्मशास्त्रस्योपयोगिता	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – (क) आचारविमर्शः (ख) व्यवहारविमर्शः	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – (क) प्रायश्चित्तविमर्शः (ख) श्राद्धविमर्शः	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – शाङ्करदर्शनम् (मूलतः ब्रह्मणः सिद्ध्यर्थमागमप्रणीतं यावत्)	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – शाङ्करदर्शनम् (अध्यासनिरूपणात् अध्यायसमाप्तिं यावत्)	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थाः-

१. धर्मशास्त्रस्येतिहासः (प्रथमभागः), लेखकः प्रो. जयकृष्णमिश्रः, चौखम्बा संस्कृत सीरीज अफिस, वाराणसी

२. History of Dharmashastra (Ancient and Medieval Religious and civil Law), by Dr.P.V.Kane, Vol. III, B.O.R.I, Poona

३. The Dharmashastra : An Introductory Analysis , by Brajakishore Swain, Akshaya Prakashan, Delhi -110052

४. माधवाचार्यप्रणीतः सर्वदर्शनसंग्रह , प्रकाशकः -चौखम्बा विद्याभवनम्, वाराणसी

५. ମନୁସ୍ମୃତି ବା ମନୁସଂହିତା(ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ଗବେଷଣାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ ଓ ଅନୁକ୍ରମଣିକା ସମ୍ବଳିତ) ଡକ୍ଟର ବ୍ରଜକିଶୋର ସ୍ୱାଇଁ, ସଦ୍ ଗ୍ରନ୍ଥ ନିକେତନ, ଆନନ୍ଦବଜାର,ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର,ପୁରୀ।

६.संस्काराणां पर्यालोचनम् - लेखकः प्रो. जयकृष्णमिश्रः, पुरी, ओडिशा

७.मनुस्मृतिः, (श्रीकुल्लूकभट्टप्रणीतमन्वर्थमुक्तावलीटीकासहिता) , चौखम्बा संस्कृत संस्थानम्, वाराणसी -२२१००१

******

Dharmashastra

FOURTH SEMESTER

Core Foundation

CF 5.

सप्तदशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
17. Dharmashastra	C.F. 5.	श्राद्धदीपः, प्रो.जयकृष्णमिश्रसंपादितः (दिव्यसिंहमहापात्रकृतः)	100	80+20	60	05
		Unit – I – ग्रन्थारम्भात् कन्याशौचपर्यन्तम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – पित्राद्यशौचे विशेषात् आरभ्य वृद्धिश्राद्धविचारान्तम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – अमावास्या श्राद्धविचारादारभ्य कन्यागतापरपक्षश्राद्धनिर्णयान्तम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – दीपदानविचारात् श्राद्धीयपब्राह्मणविचारपर्यन्तम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – परिवेषणविचारात् ग्रन्थान्तं यावत्	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्था:-

१. श्राद्धप्रकाशः – मित्रमिश्रकृतः

२. श्राद्धमयुखः – नीलकण्ठभट्टकृतः

३. श्राद्धनिर्णयः – रघुनाथदाशकृतः

******

Dharmashastra
FOURTH SEMESTER
अष्टादशपत्रम्

C.C. 5.

प्रश्नपत्रम्	कोड्	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
18. Dharmashastra	C.C. 5.	आधुनिकहिन्दुविधि: (प्रो.किशोरचन्द्रमहापात्रकृत:)	100	80+20	60	05
		Unit – I – हिन्दुविवाहविधि:	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – हिन्दुविवाहविधि:	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – हिन्दूत्तराधिकारविधि:	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – हिन्दूत्तराधिकारविधि:	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – हिन्दुदत्तकपुत्रविधि:	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थाः

१. Principles of Hindu Law by D.F. Mulla.
२. Modern Hindu Law- by Paras Dewan
३. Hindu Law and Custom by J. Jolly

Dharmashastra
FOURTH SEMESTER

C.C. 5.

ऊनविंशपत्रम्

प्रश्नपत्रम्	कोड	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांश	क्रेडिट्
19. Dharmashastra	C.C. 5.	याज्ञवल्क्यस्मृतेः प्रायश्चित्ताध्यायः (मिताक्षरासहितः)	100	80+20	60	05
		Unit – I – अपद्धर्मप्रकरणात् यतिधर्मप्रकरणं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – कर्मविपाकप्रकरणाद् ब्रह्महत्याप्रायश्चित्तपर्यन्तम्	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – सुरापानप्रायश्चित्तात् संवर्गप्रायश्चित्तं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – IV – गोवधप्रायश्चित्तात् रहस्यप्रायश्चित्तं यावत्	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – यमनियमादारभ्य अध्यायसमाप्तिं यावत्	16	10+3+3	12	01

सहायकग्रन्थाः

१. प्रायश्चित्तविवेकः – शूलपाणिकृतः ।

२. प्रायश्चित्तयुखः – नीलकण्ठभट्टकृतः ।

३. प्रायश्चित्तप्रकाशः – मित्रमित्रकृतः

४. प्रायश्चित्तकल्पतदः – लक्ष्मीधरभट्टकृतः

****

Dharmashastra
FOURTH SEMESTER
विंशतिपत्रम्

O.E.

प्रश्नपत्रम्	कोड्	विषयः	पूर्णाङ्काः	अङ्क-विभाजनम्	कालांशः	क्रेडिट्
20. Dharmashastra	O.E.	छान्दोग्योपनिषद् शाङ्करभाष्यसहिता	100	80+20	60	05
		Unit – I – षष्ठाध्याये प्रथमखण्डादारभ्य चतुर्थखण्डं यावत् (क) अध्यायसम्बन्धप्रदर्शनम् (ख) आरुणेः श्वेतकेतुं प्रति उपदेशः (ग) ब्रह्मादेशः (घ) उत्पत्तेः प्राक् सद्रूपस्य स्थितिः, एकमेवाद्वितीयमिति श्रुत्यर्थविचारः (ङ) सृष्टिक्रमः (नामरूपव्याकरणम्, त्रिवृत्करणम्) (च) एकविज्ञानेन सर्वविज्ञानम् (सदृष्टान्तम्)	16	10+3+3	12	01
		Unit – II – षष्ठाध्याये पञ्चमखण्डादारभ्य अष्टमखर्डं यावत् (क) अत्रादीनां त्रिविधः परिणामः (ख) मनः प्राणः, वाक् (ग) षोडशकलस्य पुरुषस्य उपदेशः (घ) सुषुप्तिकाले जीवस्य स्थितिः (ङ) प्राणबन्धानं हि मनः (च) सर्वाः प्रजाः सदायतनाः (परदेवता) (छ) तत्त्वमसिमहावाक्योपदेशः	16	10+3+3	12	01
		Unit – III – षष्ठाध्याये नवमखण्डादारभ्य शेडशखण्डं यावत् (क) सुषुप्तौ सत्प्राप्तिज्ञानाभावे मधुमाक्षिकादृष्टान्तः (ख) नदीदृष्टान्तद्वारा सदुपदेशः	16	10+3+3	12	01

		(ग) वृक्षदृष्टान्तद्वारा सदुपदेश: (घ) न्यग्रोधफलदृष्टान्तद्वारा सदुपदेश: (ङ) लवणदृष्टान्तद्वारा सदुपदेश: (च) पुरुषदृष्टान्तद्वारा सदुपदेश: (छ) तप्तरशुदृष्टान्तद्वारा सदृपदेश: (ज) षष्ठाध्यायवाक्यप्रमाणजन्यफल- प्रदर्शनम्				
		Unit – IV – सप्तमाध्याये प्रथमखण्डादारभ्य पञ्चदशखण्डं यावत् (क) नारदं प्रति सनत्कुमारस्योपदेश: (ख) वक्ष्यमाणग्रन्थारम्भप्रयोजनम् (आख्यायिकाप्रयोजनम्) (ग) नामापेक्षया वाच: महत्त्वम् (घ) वागपेक्षया मनस: श्रेष्ठत्वम् (ङ) सङ्कल्प: (च) चित्तम् (छ) ध्यानम् (ज) विज्ञानम् (झ) बलम् (ञ) अन्नम् (ट) जलम् (ठ) तेज: (ड) आकाशम् (ढ) स्मरणम् (ण) आशा (त) प्राण: (थ) अतिवादी	16	10+3+3	12	01
		Unit – V – सप्तमाध्याये षोडशखण्डादारभ्य षड्विंशखण्डं यावत् (क) सत्यमेव ज्ञातुं योग्यम् (ख) विज्ञानम् (ग) विकारस्य परमार्थसत्यनिरास: (घ) मति: (ङ) श्रद्धा	16	10+3+3	12	01

		(च) निष्ठा (छ) कृतिः (ज) सुखम् (भूमा) (झ) भूम्नः स्वरूपं, तस्य सर्वव्यापकत्वम् (ञ) तद्विज्ञानफलं च				
<u>सहायकग्रन्थाः</u> १. छान्दोग्योपनिषद्, शाङ्करभाष्यसहिता, गीताप्रेस, गोरखपुर						

Instructions to the Paper Setters

1. Each Paper shall carry 80 Marks in total and there shall be 05 units in each paper.
2. Each Unit shall be of 16 Marks.
3. In each unit there will be 01 long type of question (within 150 words) carrying 10 marks, one short answer type question carrying 03 marks and 03 multiple types of questions of 01 mark each.

Instructions to the Paper Setters

1. Each Paper shall carry 80 Marks in total and there shall be 05 units in each paper.
2. Each Unit shall be of 16 Marks.
3. In each unit there will be 01 long type of question (within 150 words) carrying 10 marks, one short answer type question carrying 03 marks and 03 multiple types of questions of 01 mark each.

Instructions to the Paper Setters

1. Each Paper shall carry 80 Marks in total and there shall be 05 units in each paper.
2. Each Unit shall be of 16 Marks.
3. In each unit there will be 01 long type of question (within 150 words) carrying 10 marks, one short answer type question carrying 03 marks and 03 multiple types of questions of 01 mark each.

Instructions to the Paper Setters

1. Each Paper shall carry 80 Marks in total and there shall be 05 units in each paper.
2. Each Unit shall be of 16 Marks.
3. In each unit there will be 01 long type of question (within 150 words) carrying 10 marks, one short answer type question carrying 03 marks and 03 multiple types of questions of 01 mark each.